

VILANOVA I LA GELTRÚ - CANIGÓ4ª ETAPA : SANT LLORENÇ D'HORTONS - COLLBATÓ

22 de novembre 1987

A l'etapa d'avui abandonarem les terres penedesenques per tal de fer una petita incursió per l'Anoia i acabar després a la comarca del Baix Llobregat, al peu del massís de Montserrat. Els terrenys de la zona propicien els fenòmens d'erosió raó per la qual haurem de travessar un bon nombre de barrancades produïdes pels escorrentius de les aigües al llarg dels anys. Així, passarem pel torrent de Can Serra, les rieres de Masquefa i de Claret, la riera de Pierola i finalment la riera de Dalmases a les envistes de Collbató.

Recordant la tradició podem dir que avui se celebra la festivitat de Santa Cecília, patrona dels músics. Així doncs, bona música i endavant.

=====

SANTA CECILIA

Santa Cecília és la patrona dels músics, els qual havien estat aplegats en confraria sota la seva protecció i la veneraven en una imatge que encara es conserva a l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona.

La seva festa, molt solemne, era una de les funcions religioses més musicals d'aquells temps. Això feia que hi acudís tota la gent filharmònica i amiga de la música.

La tradició ens parla d'una Santa Cecília catalana, filla i dama del castell de Marganell, que s'aixecava a Montserrat, on més tard va bastir-se el monestir de Santa Cecília, precisament en record i honra d'aquesta santa.

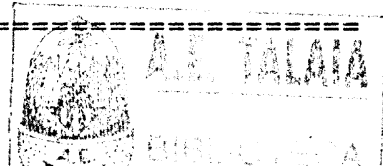
Santa Cecília és invocada contra els mals donats i els embruixaments, i contra tota mena de malures donades pel diable i per les bruixes.

Diu la parèmia respecte al dia d'avui :

Quan Santa Cecília
vegis arribar,
planta el favar.

Santa Cecília
duu la neu a la faldilla.

=====

GOIGS EN DE LA GLORIOSA SANTA

Que se venera en sa Ca-
quia de Granera

ALABANSA VERGE Y MARTIR CECILIA,

pella situada en la parro-
Bisbat de Vich.

Puig al Cel sou collocada,
molt amada,
Cecilia de Cristo Esposa,
Ohiunos Verge gloriosa.

Si als organs de Deu cantaban,
y sonaban
alabansas, y llohors
vostres entranyas, y Cor
també cantaban
las glorias al Criador;
ab tantas virtuts dotada
molt amada, &c.

Vostre Espós Valeriá
inhumá
pensaba usant de rigor,
poder marxitar la flor,
que vos voliau
dedicar al Criador,
de un Angel foreu guardada,
y defensada, &c.

Amenassant de un abisme
al Baptisme
promoguereu lo esposát,
y també vostre Cunyat
volgué lo chrisme
pera veureus al costát
aquell Angel queus guardaba
y defensaba, &c.

Almachio Jutge tirá
inhumá
vos demana los tresors
de vostre Cunyat, y Espós;

sens reparo
li vareu respondrer vos
que al pobre los guardaba
que ell amaba, &c.

Ab foch una nit, y un dia
ab porfia
tormentaren vostre cos,
pero quedá tan lustrós
com lo dia,
tant blanch, casto, y hermós
fins que sou sacrificada
y degollada, &c.

Vostra vida tant hermosa,
y virtuosa
acabada en lo mon trist,
servireu á Jesucrist
pura y ditxosa;
santa com may se ha vist
en lo Cel sou collocada
y venerada, &c.

En temps de la malaltia
ab porfia
esperám tots alcansar,
que seréu particular
favor, y guia
perdó de Deu impetrar
essent esposa estimada
prenda amada, &c.

Al queus te per advocada
molt sagrada,
Cecilia de Cristo Esposa,
Ohiunos Verge gloriosa.

†. *Difussa est gratia in labiis tuis.*

℞. *Propterea benedixit te Deus in æternum.*

OREMUS.

*Deus qui nos annua Beate Cæcilie Virginis et Martyris tuæ solemnitate lætificas: da,
ut quam veneramur officio, etiam piæ conversationis sequamur exemplo. Per &c.*

Imp. de Valls.

HorariQuilòmetresParcial Total

0.00 0.00 0.000

Comencem aquesta etapa a l'entrada del poble de Sant Llorenç d'Hortons (210 m), just a l'entreforc de la carretera que puja de Gelida amb el carrer del Mestre Cugat. Baixem per l'esmentat carrer fins arribar al carrer Major el qual seguirem també en sentit descendent.

Passarem pel costat del Casal on varem celebrar la castanyada el propassat dia de Tots Sants. Seguim avall.

0.10 0.10 0.560

Arribem al final del poble (197 m); a mà esquerra hi tenim una mena de creu de terme amb una estranya inscripció (un cop desxifrada sembla que sigui "MISSION") i la data de 1953. Al fons, davant nostre, veiem Montserrat, imatge que serà una constant d'aquesta etapa.

En aquest punt el carrer bifurca; la branca de l'esquerra, asfaltada, segueix planera cap a l'església de Sant Llorenç. El GR segueix pel camí de la dreta que davalla lleugerament.

Abandonem momentàniament el GR i ens dirigim vers l'església. Així, arribem a la plaça de la Rectoria ombrejada per un esplèndid pi. És interessant d'observar les dovelles del portal d'aquest edifici i d'altres encastades a la seva façana.

Seguim cap a la dreta per anar a la plaça de l'Església (195 m) on hi trobem una pila baptismal convertida en abeurador d'ocells !.

Baixem pel camí, ple d'herbes, situat a la dreta de la barana-mirador d'aquesta plaça.

0.04 0.14 0.760

Retrobem el GR (193 m) i el seguim cap a l'esquerra baixant.

Deixem el camí d'entrada a Can Serra; a la façana d'aquesta masia hi podem veure un plafó de rajoles representant la Verge de Montserrat. Més endavant trobem un xalet a la dreta del camí i el mas de Can Matador a l'esquerra.

Es comença a baixar fort; fem un revolt cap a l'esquerra i entrem de plé en el torrent de Can Serra. És un passatge força ombrívol, amb molta vegetació.

0.08 0.22 1.300

S'arriba al llit del torrent (156 m) per on s'escola un fil

d'aigua entremig d'un gran canyar.

Si anéssim remontant el barranc tindriem ocasió de visitar uns indrets de notable interès i bellesa natural. El terreny d'aquesta zona és compost per sediments que formen un conglomerat flonjo molt erosionable. Les rieres que hi transcorren han excavat uns engorjats estrets i profunds, com el torrent de les Bruixes que justifica el topònim de El Torrent Fondo, que porta el poblat situat sobre la seva riba esquerra.

Comencem a pujar per l'altra banda. Immediatament deixem un viarany que s'enfila fort per l'esquerra. Passem a frec d'un tancat; dins s'hi poden veure moltes gàbies de conills, sense conills, però. El camí segueix pujant fent revolts. Tornem a passar pel costat del tancat, ara per davant de la seva entrada; dins hi descansa un vell sis-cents.

A l'altra banda del torrent veiem el poble de Sant Llorenç i en primer terme l'església i Can Serra.

0.07 0.29 1.630

Finalment arribem al capdamunt de la feixuga pujada (185 m). Ara el camí planeja entre vinyes i passa per sota d'una línia d'alta tensió.

Prop d'una figuera girem cap a l'esquerra per agafar la direcció nord. Enfront mateix hi veiem la població de Masquefa i a la seva dreta La Beguda Alta. Més endavant deixem un camí a la dreta.

0.07 0.36 2.090

Anem a sortir a un camí que baixa per l'esquerra (178 m). A la dreta hi tenim la petita torre d'una conducció elèctrica.

Seguim recte baixant. Davant, a l'altra banda del fondal, veiem Ca N'Esteve de la Riera.

Troblem una font a l'esquerra del camí i més enllà deixem, a la mateixa banda, una pista que puja.

0.05 0.41 2.420

Arribats al llit de la riera de Ca N'Esteve (145 m), el seguim aigües amunt prescindint dels camins, un per banda, que l'abandonen.

A la dreta trobem un marge de contenció fet d'obra. Poc després el camí deixa el llit per anar cap a la dreta passant pel costat de la instal·lació de bombeig d'aigua de la masia.

0.03 0.44 2.630

El camí gira sobtadament cap a la dreta, deixant un trencall que torna al llit de la riera, i comença a pujar.

Passem a freq de les edificacions de Ca N'Esteve de la Riera.

0.04 0.48 2.810

Acabada la forta pujada trobem el camí d'accés a l'esmentada masia (175 m).

Seguim endavant i comencem a planejar entremig de vinyes. Poc després el camí gira cap a l'esquerra i inicia una lleugera pujada. A la dreta tenim el torrent de Ca N'Esteve i una mica més endavant tindrem a l'esquerra la fondalada del torrent de Can Simon, el qual anirem seguint fins arribar a la Beguda Alta.

Aquest torrent serveix de línia divisòria entre els termes municipals de Sant Llorenç d'Hortons i Masquefa i també entre les comarques de l'Alt Penedès i l'Anoia.

Enrera i a mà esquerra es poden veure les Cases del Torrent-fondo, llogarret situat al nord de Sant Llorenç.

0.13 1.01 3.700

El camí que fins ara seguia aproximadament la direcció nord gira cap a la dreta per tal de vorejar un petit turó (213 m).

Als pocs metres tornem a la direcció que portavem. Seguim pujant.

Baix, a la dreta, entre vinya i al costat d'un nesprer, hi veiem una caseta. Al fons, a l'esquerra, es veuen les edificacions de la urbanització que ha crescut al voltant del Portell, a la cruïlla de la carretera de Gelida a Sant Llorenç amb la de Sant Sadurni a Masquefa.

A la banda esquerra del camí algú va deixar-hi una grossa pedra par a piconar (potser és una història semblant a la del rector d'Olivella i la pedra del molí !). A l'altra banda del torrent de Can Simon hi podem veure un gran i bonic camp.

Planegem una mica i deixem un camí, barrat amb cadena, a la dreta.

Tornem a girar per a vorejar els turons que tenim a la dreta. Continua la pujada. Deixem un camí que baixa cap a l'esquerra.

0.17 1.18 4.720

Quan el camí torna a planejar, deixem un altre trencall a l'esquerra, i anem a sortir a la pista que ve de la Torreta i de Can Simon de Baix (265 m). La seguim vers l'esquerra.

Deixem un camí a la dreta, també amb cadena, i més endavant se'ns ajunta un que baixa per l'esquerra.

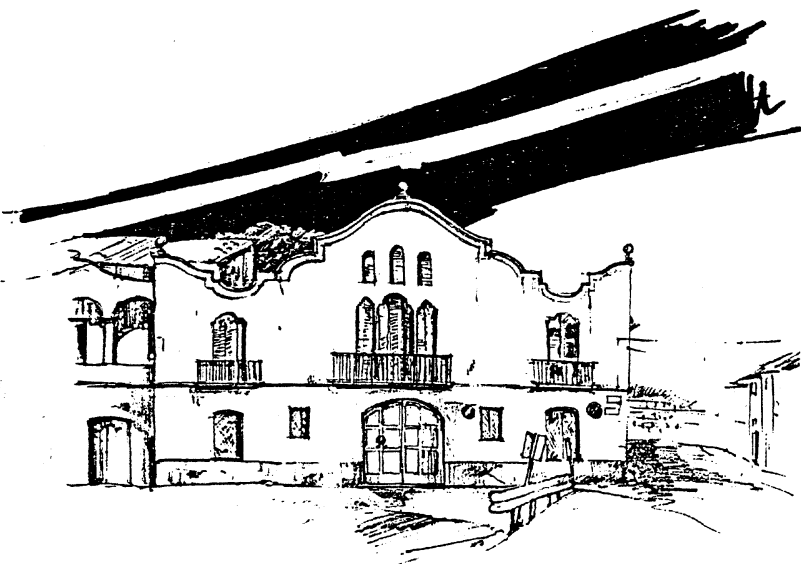
En entrar en un tram asfaltat de fa poc, la pista bifurca, la branca de l'esquerra planeja; nosaltres seguim per la que segueix recte, asfaltada, que baixa.

Passem pel pont que travessa la variant, encara tancada al trànsit, de la carretera de Martorell a Capellades. Tot seguit pugem una mica i entrem en el poble de la Beguda Alta pel carrer dels Oms.

0.10 1.28 5.390

Arribem a la plaça de l'Església al costat mateix de la carretera abans esmentada (287 m). Hi podem admirar la casa pairal de Can Simon, avui deshabitada, i al seu costat l'església de Santa Maria, en altres temps capella particular de la casa.

LA BEGUDA ALTA

El poble de La Beguda Alta està situat a l'extrem més septentrional del terme de Sant Llorenç d'Hortons, al llarg de la carretera de Martorell a Capellades i s'estén, també, pels termes de Sant Esteve Sesrovires (Baix Llobregat) i de Masquefa (Anoia).

L'església de Santa Maria, antigament capella de la casa pairal de Can Simon, és sufragània de la parròquia de Sant Llorenç.

La Beguda Baixa és, també, situat al llarg de l'esmentada carretera, al límit amb Sant Esteve Sesrovires. Entre els seus edificis es destaca la senyorial masia de Can Bac, antigament Ca N'Estrada, amb un interessant conjunt de cellers i caves. Actualment pertany a la casa Codorniu.

Seguim per la carretera cap a l'esquerra; als pocs metres entrem en el terme municipal de Masquefa i abandonem l'Alt Penedès per entrar a l'Anoia.

=====

MASQUEFA

El terme municipal de Masquefa es troba a l'extrem SE de la comarca de l'Anoia, en contacte amb el Baix Llobregat i l'Alt Penedès. El torrent del Sastre i la riera de Masquefa, afluents de la riera de Magarola recorren les barrancades al Llobregat i trenquen els anomenats Alts de Masquefa.

L'etimologia del nom de la població és considerada d'arrel aràbiga i significa "lloc fèrtil" : Meskéfe. A la documentació antiga, les grafies apareixen amb una sèrie de variacions.

Les restes arqueològiques del Castell de Masquefa, que es trobaven al costat de la parròquia antiga, foren lamentablement arrasades el 1968 en fer una explanació davant de l'església. És esmentat des del 963 i, el 998, passà al domini del monestir de Sant Cugat del Vallès.

L'antiga església parroquial de Sant Pere, romànica, d'una nau amb absis decorat amb fris en dent de serra i arcuacions llombardes, es troba aturonat a uns 500 m al N del poble; en procedeixen dos retaules gòtics conservats ara al Museu Diocesà de Barcelona.

Dins del poble hi ha l'església parroquial actual, bastida al segle XVIII (i dedicada també a Sant Pere), amb un campanar coronat per un rellotge a quatre vents cobert amb una volta de ferro forjat.

=====

Després d'una petita pujada, passem pel punt quilomètric 18 i planegem (295 m). A la dreta hi tenim un parador anomenat El Mirador de Montserrat. Més enllà hi veiem la gran masia de Can Parellada, avui convertida en hostal, i al seu voltant la urbanització del mateix nom.

0.08 1.36 5.950

Passat el parador deixem la carretera per entrar a la dita urbanització. Ho fem per l'avinguda de La Beguda que baixa vers la dreta. En arribar al capdavall de la baixada seguirem cap a l'esquerra.

Sota mateix del carrer, a la dreta, hi tenim l'estació de Can Parellada de la línia Barcelona-Igualada dels Catalans. Trobem les escales d'accés a l'andana; hi baixem.

0.03 1.39 6.180

Arribats a l'andana de l'estació (263 m) passem a l'altra banda de la via fent ús del pas subterrani i anem a sortir al carrer de Lleida que seguirem per l'esquerra.

Pugem cap a Can Parellada, cada vegada amb més pendent. Deixem carrers a banda i banda.

0.04 1.43 6.400

Arribem enfront de la gran edificació. A mà dreta hi veiem la discoteca de la urbanització, l'Alip. Com que no són hores, nosaltres seguim vers l'esquerra, passem per davant de la porta d'entrada de la masia i la voregem.

Girem a la dreta i seguim per un carrer sense asfaltar que baixa. Anem deixant alguns carrers secundaris a banda i banda.

A l'altra costat del fondal hi veiem l'agrupament de cases de Can Marcet. Seguim baixant fort.

Enfront del xalet numerat 6200 el camí fa un revolt cap a l'esquerra i planeja una mica.

Poc després tornem a baixar amb fort pendent. A l'altra banda de la riera es veuen les restes de Can Marques.

0.16 1.59 7.590

Fem cap al llit del fondal (176 m), a la dreta hi ha una plantació de pollancres. Passem per un canyar i travessem l'es-correntiu d'aigües de la riera de Masquefa; pocs metres més endavant fem el mateix amb la riera de Claret i entrem en el municipi de Pierola. L'aiguabarreig de les dues rieres es troba a poca distància aigües avall.

Comencem la forta pujada cap a Can Marcet.

0.08 2.07 8.050

Arribem a l'agrupament de cases de Can Marcet (215 m). El GR no entra dins del nucli sino que voreja les cases per un senderol deixant-les a la dreta. Nosaltres, però, seguirem pel camí fins arribar al centre del llogarret; aleshores, al costat d'una caseta de transformador, deixem un camí que segueix recte i girem a l'esquerra. Passem pel costat d'una palmera.

Un cop passat el nucli de cases el camí puja suaument vers unes torres d'alta tensió. A la dreta hi tenim vinya.

A l'altra banda de la riera hi veiem la urbanització que hem travessat, i més a la dreta el cementiri de Masquefa així com el campanar de l'església romànica de Sant Pere.

Passem per sota de la línia d'alta tensió.

0.05 2.12 8.370

Comencem a vorejar el camp d'oliveres, molt ben arranjat, que tenim a la nostra esquerra (232 m). D'aquest punt arrenca el camí que ens menaria a Can Marques.

Poc després trobem una rengla de xiprers al costat del camí i passem per sota de dues línies d'alta tensió successives; en aquest punt hi ha l'encreuament de tres línies !. Mirant enrera podem veure les restes de Can Marques, la població de Masquefa i també les cases de la urbanització de Can Bonastre.

Planegem; a l'esquerra, a l'altra banda del fondal hi veiem un parell de masies, una d'elles entre bosc i amb un abocador d'escombraries al seu costat. Al fons es veuen les cases d'Hostalets de Pierola.

0.19 2.31 9.690

Davallem una mica i arribem a l'agrupament de cases de Can Gras (261 m). Passem pel costat d'una torre amb un dipòsit i deixem el trencall que va cap les cases de la dreta. Al costat mateix del camí hi trobem un magraner.

El camí fa un ampli revolt cap a l'esquerra i segueix paral·lel a la carretera que veiem a la nostra dreta.

0.06 2.37 10.150

Arribem a les Cases Noves al peu de la carretera d'Esparraquera a Pierola (272 m). Més enllà, a mà esquerra, es veu la masia que havíem entrellucat entremig dels pins; té una avinguda de xiprers i una bonica capella al seu costat.

Seguim la carretera cap a l'esquerra. A mà dreta hi veiem l'ampli fondal del torrent de Pierola el qual haurem de travessar. Passem pel costat d'una bassa amb un canyar.

0.04 2.41 10.470

Abans d'arribar a un senyal que indica doble retomb dreta-esquerra deixem la carretera per entrar en una clariana a mà dreta (276 m).

NOTA.- L'actual traçat del GR segueix carretera amunt per anar a trobar, uns 3.5 km més endavant, el GR-7-2 que ve d'Hostalets de Pierola i puja cap el Coll de Sant Cristòfol.

Nosaltres, per tal d'estalviar-nos aquest tros de carretera, seguirem l'antic traçat del GR que en aquest punt travessa la riera de Pierola i després segueix per la carena fins entroncar amb el GR-7-2 a l'esmentat coll.

Sense fer cas del pas barrat baixem pel camí que tenim a la nostra dreta. Anem vorejant una tanca. El sòl està plé de grans reguerots fets pels aiguats. Deixem un camí a la dreta que entra en el bosc. Seguim baixant, cada vegada envoltats de més vegetació.

Arribem al capdavall de la baixada; a la dreta hi deixem un camp de cultiu.

0.13 2.54 11.470

Fem cap al llit de la Riera de Pierola (219 m), el qual seguirem aigües amunt. Poc després deixem un camí que l'abandona per la dreta.

NOTA.- En cas de pluges fortes és possible que el llit de la riera sigui intransitable per l'aigua. Aleshores s'aconsella d'agafar aquest camí que abandona la riera per la dreta. Després d'una forta pujada per entremig de les cases de la urbanització de Fosalba arribem a una pista que va per la carena. L'hem de seguir cap a l'esquerra. Més endavant retrobarem les marques del GR.

Passem a frec d'un gran arbre caigut de ja fa temps (només cal veure com creixen les noves branques) i més endavant, d'un gran estimball de terra; al capdamunt hi veiem una casa.

A la dreta deixem uns camps de cultiu. El llit de la riera es divideix en dues branques que s'ajunten una mica més enllà.

0.14 3.08 12.420

Pocs metres després de passar pel costat d'un altre estimball, deixem la riera per agafar un camí que puja cap a la dreta vorejant uns camps erms (245 m).

Passem pel costat d'una bassa sota mateix de Can Trego. Des d'aquest punt tenim una esplèndida panoràmica de les formacions que ha originat l'erosió aigües amunt de la riera.

Per aquestes contrades hi ha una llegenda que parla d'un cavall negre, guardià del paratge, i que segons com no deixa passar els vianants; esperem no trobar-lo.

0.04 3.12 12.620

Deixem un trencall a l'esquerra i pugem cap a la casa, la qual voregerem deixant-la a la dreta (270 m). Sortim a un camp per la vora del qual passava el senderol; el camp està llaurat i el senderol també!. Haurem de contornejar el camp deixant-lo a la dreta fins retrobar, a l'altra banda, el viarany que puja entremig de ginesteres.

Després d'un revolt cap a l'esquerra seguim per un camí més ample que segueix pujant. Enfront, a la dreta, veiem les restes d'una masia. Al cap d'una estona retrobem les marques que feia temps que no veiem. Hi ha un moment que al fons de la riera, aigües amunt, hi veiem el campanar de l'església de Sant Pere de Pierola.

PIEROLA

Aquest municipi de l'Anoia és situat als vessants sudorientals del turó de la Fembra Morta (771 m), a la Serralada Prelitoral Catalana, i drenat per la riera de Pierola, afluent a través de la de Magarola al Llobregat.

La capitalitat del municipi la deté el poble d'Hostalets de Pierola. El poble de Pierola és al nord-est dels Hostalets, centrat per l'església parroquial de Sant Pere i la casa senyorial del marquesos de Vilallonga. El castell de Pierola, esmentat ja en el segle IX, fou cedit el 1063 per Ramon Berenguer I al vescomte de Barcelona a canvi de Piera, i perdurà temps en la casa vescomtal i els seus descendents els Saguàrdia. Esdevingué, el 1286, el centre de la baronia de Pierola.

El municipi comprèn, a més, les caseries de Can Marcet, Can Gras, les Cases Noves i l'antiga quadra del Vilar.

En el seu terme s'hi troben les restes de la capella de Sant Cristòfol, romànica, que ja existia el 1033, amb el nom de Sant Cristòfol de Canyelles. Al 1374 havia desaparegut o estava en molt malt estat i s'acordà edificar-ne una de nova en una peça de terra donada per Asbert Dufort a l'indret anomenat les Fargues o Fàbregues. Es creu que la capella primitiva estava situada en el turó de Sant Cristòfol, llindant amb el terme de Collbató. Almenys encara són visibles les pedres de la construcció del 1374 a la part de migdia de les actuals ruïnes.

Molt a prop, al costat del camí de l'ermita, pot veure's el forat corresponent a una font de les anomenades de "cocó", protegida amb volta de pedra i fang.

Seguim pujant; davant a la dreta hi veiem la masia de Can Fosalba i a l'esquerra les cases de la urbanització de Serralta.

0.20 3.32 13.820

Sortim al camí que uneix les urbanitzacions de Fosalba i de Serralta (370 m); el seguim per l'esquerra. De moment planegem i després pugem. Si el dia és clar podrem veure a l'esquerra la

gran plana del Penedès amb el Montmeil al fons.

Entrem a la urbanització de Serralta, el sòl és asfaltat. Poc després deixem una caseta de transformador a l'esquerra; seguim recte pujant.

Deixem un dipòsit a la dreta i s'acaba el tram asfaltat.

0.25 3.57 15.570

Troblem el cartell que indica l'entrada a la urbanització. La pista que seguim i que està marcada amb els senyals del GR, baixa cap a la dreta; a l'esquerra també hi tenim un trencall. Nosaltres seguirem recte seguint l'antic camí de la carena per tal d'arribar al coll de Sant Cristòfol. No fem cas del senyal de pas barrat que hi veiem.

Passem pel costat d'un gran dipòsit. A la nostra esquerra, en un pla inferior, hi veiem l'ermita de Sant Cristòfol. Per ací entrem en el terme de Collbató i la comarca del Baix Llobregat.

0.04 4.01 15.820

Fem cap a una cruïlla de camins: és el Coll de Sant Cristòfol (458 m). En aquest punt ens trobem amb el GR-7-2 que ve de Montagut i va cap a Montserrat, el qual seguirem.

Si volem visitar l'ermita de Sant Cristòfol podem seguir pel camí de l'esquerra i hi arribarem en pocs minuts.

Seguim pel viarany que baixa fort per la dreta. Travessem dos camins d'una urbanització i quan arribem al que fa tres el seguim cap a la dreta.

0.05 4.06 16.170

Sortim a una gran pista la qual seguirem en sentit descendent.

El sòl de la pista esdevé alfaltat, és l'avinguda de Pierola. Seguim recte i comencem a trobar els xalets de la urbanització de Can Dalmases o d'En Bertran.

0.08 4.14 16.720

Passem el pont de la riera de Can Dalmases i seguim entre xalets.

Travessem un tram sense asfaltar; és el llit del torrent de la Maçana. Seguim recte.

0.08 4.22 17.270

Arribem a Can Migrat (364 m), al costat de la carretera de

Barcelona a Lleida. La travessem i continuem per l'avinguda de Pierola ara però, per la urbanització del Bosc del Misser o de N'Oller. A l'esquerra hi ha les instal·lacions d'un gran restaurant.

El camí ens porta enfront de la caseta d'un transformador i d'uns camps de tennis, travessem el carrer transversal i seguim per un camí en la mateixa direcció que portavem. A mà esquerra hi tenim un bosquet de pins i alzines.

0.10 4.32 18.020

S'acaba la urbanització, travessem una pista i seguim per un camí més estret. A l'esquerra, entre els camps, veiem el cementiri de Collbató. També comencem a veure les cases del poble i damunt d'un turó la torre que és l'últim vestigi del castell.

A l'esquerra deixem el camí que va al cementiri. Poc després passem a freqüència d'un bosquet d'alzines i pins; deixem un caminet a la dreta. El camí passa pel costat mateix d'una grossa alzina.

Passem per entremig de les primeres cases del poble i anem a sortir al carrer de Pau Bertran el qual seguirem vers la dreta.

0.13 4.45 18.990

Arribem a la plaça de l'Església on acabem l'etapa (390 m).

=====

COLLBATÓ

Aquest municipi del Baix Llobregat s'estén pel vessant meridional de la muntanya de Montserrat (fins al recinte del santuari), a l'est del cim de Sant Jeroni (1224 m), termenal amb El Bruc (Anoia) i amb Marganell (Bages), i la dreta del Llobregat que forma el seu límit oriental.

El nom de Collbató prové de Colle Betonis, és a dir, del nom geogràfic de coll més un antropònim germànic. És probable que aquest nom hagués passat a la toponímia durant el repoblament subsegüent a la conquesta carolíngia.

El poble és al peu de Montserrat, emplaçat en un coll de la Serra de les Obagues, al llarg del carrer d'Amadeu Vives. De gran interès com a conjunt harmònic d'arquitectura tradicional, al nucli antic hi ha algun edifici de caràcter medieval.

Hi ha també el magnífic Casal de Can Rogent (conegut anteriorment com a Can Torralbes), casa pairal de la família d'artistes i intel·lectuals dels Rogent. És un bell edifici del segle XVIII, amb façana decorada amb esgrafiats. Conserva l'arxiu familiar, una notable col·lecció de pintura i té un magnífic jardí. Un membre d'aquesta família, Francesc Rogent i Pedrosa (Barcelona 1861 - 1898) restaurà el Cau Ferrat de Sitges.

L'església parroquial dedicada a Sant Corneli és un edifici del segle XVIII, de façana ondulada, una àmplia nau i capelles laterals. El campanar és adosat a la façana lateral.

A llevant de la població, a la Serra de les Obagues i damunt un dels contraforts de la roca del Corb s'aixequen les restes del castell de Collbató, avui reduïdes a un fragment de la torre mestra, de planta circular i construïda amb aparell ben escairat, disposat en filades, que podria ser del segle XI o de la primera del XII.

El vescomte de Barcelona Guislabert Udaldar el cedí, el 1113, a la seva filla Ermessenda; en foren senyors la família anomenada Montserrat i a la fi del segle XIII havia passat als Dufort. Els priors del monestir n'aconseguien la possessió (per testament de Guillem Dufort) el 1377.

Explica Víctor Balaguer que el poble anomenava aquestes restes la Torre del Moro. En temps de Carreras i Candi es conservaven, a més, diverses altres restes per les quals considera que devia ser el castell més important de tots els de Monser-rat.

El santuari de Santa Maria de la Salut és emplaçat al capdamunt del poble, sota la Codolosa i els Graus, prop del camí que per la Santa Cova porta a Montserrat. Prop seu hi ha la font de la Salut, d'aigües sulfuroses.

El Raval de la Font del Còdol és a migdia de la carretera de Barcelona a Lleida, prop del torrent de Can Dalmases.

Entre els masos d'interés del terme es destaca l'antiga granja de la Vinyanova, en part ja dins el terme municipal del Bruc, el nucli inicial de la qual s'anomenava Mas Bernarda i fou adquirit per Monser-rat el 1566. Hi ha una gran casa i una capella perquè els monjos hi anaven periòdicament a descansar. Avui el mas és en ruïna.

A tramuntana del castell de Collbató, al peu del massís, hi ha la cova de Collbató o del Salnitre, formada per una sèrie de concavitats, naus, passadissos i galeries d'un recorregut total de 530 m, de gran bellesa geològica i importància topogràfica

(en aquest aspecte és la segona de Catalunya).

Coneguda des del segle XVI, fou visitada a la fi del XVIII per viatgers famosos : Francisco de Zamora i Alexandre Laborde, i fou explorada sistemàticament a mitjan segle XIX per Víctor Balaguer i Pau Bertran. El 1930 hi fou inaugurat un sistema d'il·luminació de l'enginyer Carles Buigues. La tradició diu que s'hi refugiava el guerriller Mansuet en temps de la guerra del francès.

Prop hi ha la Cova Gran i la Cova Freda, aquesta de 150 m de recorregut, que han proporcionat material ceràmic del neolític.

Al poble hi ha l'obra de ceràmica artística de N'Enric Serra i Abella (fill del ceramista Antoni Serra i Fiter) i el taller de construcció d'orgues, de prestigi internacional, de Gabriel Blancafort, que antigament era de Joan Rogent i Massó.

Dels fills il·lustres de la població és destaca el compositor Amadeu Vives i Roig que va néixer l'any 1871. El seu germà Camil li ensenyà les primeres nocions de solfeig. Estudià harmonia i composició a Barcelona amb Josep Ribera. Exercí de mestre de capella al Col·legi de Nostra Senyora de Loreto de Barcelona. Fou un dels fundadors de l'Orfeó Català (1891), al qual dedicà les seves obres corals. Es destacà especialment en el gènere teatral, gràcies al seu talent dramàtic i a la seva força lírica.. El 1895 estrenà al Teatre Novetats de Barcelona "Arthús", òpera en tres actes, damunt text de S. Trullol i "Euda d'Uriach" (1900), basada en una obra d'Angel Guimerà. Es traslladà a Madrid, on triomfà com a autor de múltiples sarsueles com "Bohemios", "Maruxa" i "Doña Francisquita" entre d'altres. Entre les seves obres corals es destaquen la cèlebre "L'Emigrant" (1890), i "Follies i Paisatges" (1928), suite en cinc actes. Morí a Madrid el 1932.

=====

=====

SANT CORNELI

Conte la tradició que els estudiants de Barcelona posaven una imatge de Sant Corneli en una fornícula del carrer dels Capellans. Hom creia que a tots els casats enganyats per la muller que passaven pel seu davant, la imatge els avisava. Per prevenir-los, els feia sentir una forta picor al front, com a preludi de la banya que els volia néixer en aquell indret. La picor era tan intensa, que, per més que es resistissin s'havien de fregar. La veu popular deia que el casat que passava per davant de la imatge de Sant Corneli durant set anys seguits sense que el sant li hagués anunciat l'adulteri de la seva esposa, restava immunitzat del fet que la muller li faltés. Molts serien els casats que per cap diner del món no haurien passat avui per davant de la capella del sant.

Els tractants de bous i en bestiar de banya grossa i els que intervenien en llet tenien per patró sant Corneli perquè, segons la llegenda, fou el qui va descobrir la manera de fer formatges i la mantega i el qui va emprar la llet de les vaques per a aliment de l'home, puix que abans de fer-ne conèixer la

GOIGS A LLAOR

DE SANT CORNELI PAPA I MARTIR

Patró de la Parròquia de Collbató.

La seva festa el 16 de setembre.

Puig que fóreu, Sant Patró
full vivent de l'Evangeli:

**Protegiu-nos, Sant Corneli,
per Jesús Nostre Senyor.**

Pel baptisme, hereu del cel,
- ciutadà de la gran Roma -
vostra vida ens duu l'aroma
de virtut amb llum d'estel
sigueu-me ara el sembrador
perquè en nostres cors n'arrel·li:

Elegit per timoner
de la fràgil nau de Pere,
per estendre la bandera
de la fe, res no us deté.
Amb la creu a l'horitzó
vencereu a qui es rebel·li.

Gal, emperador romà,
entre enganys i tellonia
vol la vostra apostasia
per millor poguer lluitar.
El martiri no us la por
mentre al cor la sang no es geli:

Negativa contundent
li donàreu per resposta,
sense admetre ni una almosa
d'afalac, en cap moment
Ja no hi ha per Vós perdó;
ai d'aquell que en contra apel·li:

Amb turments, cada un més greu,
el Tirà foll de deliri,
us allarga aquell martiri
sens comptar que us scosté Déu.
Us doneu en oblació
pel triomf de l'Evangeli:

Al recce del Montserrat,
- nostra gran muntanya santa -
presenteu-nos la complanta
davant Déu, Sant advocat.
Feu-ne d'ella una Cançó,
que la Verge no en receli:

De pecat el pitjor mal,
que engrillona amb ses cadenes,
de malures i de penes
defenseu el termenal
vostre nom a Collbató
tots els malastrucs congeli:

Quan el vent de la tardor
d'aquest món ens desarrel·li,
**Protegiu-nos, Sant Corneli,
per Jesús Nostre Senyor.**

V. *Pregueu per nosaltres, Sant Corneli.*

R. *Perquè siguem fets dignes de les promeses de Jesucrist.*

ORACIÓ: Pastor eternal, esguardeu propici el vostre ramat; protegiu-lo i guardeu-lo sempre per consideració al beneurat Papa Corneli, màrtir vostre, al qual concedireu de ser pastor de tota l'Església. Per N. S. Jesucrist...

Entrada *devotament* *RESPOSTA* *a temps*

Puix que fóreu, Sant Patró, full vivent de l'evan - ge - li. Pro-te-

giu-nos Sant Cor-ne-li, per Je - sús Nostre Sen-yor.

Estrofa

Pel bap - tis-me hereu del cel - ciu - ta - dà de la gran Ro - ma - vo - stre

vi - da en duu l'a-ro-ma de vir - tut amb llum d'es - tel. Si - gueu -

ua - ra al sem - bra - dor per que en nostres cors hi a - rre - li: *Resposta*

seva aplicació, la gent no gosava beure'n per fàstic.

Sant Corneli és invocat contra el mal d'orella. és costum que els malats vagin a cercar oli de la llàntia que crema davant de la seva imatge i se n'untin les orelles. Els goigs que canten la vida del sant, venerat a Collbató, fan referència al costum :

De mal d'orella curau
al qui està perjudicat;
de vostra llàntia ajudat
l'oli, salut li donau.

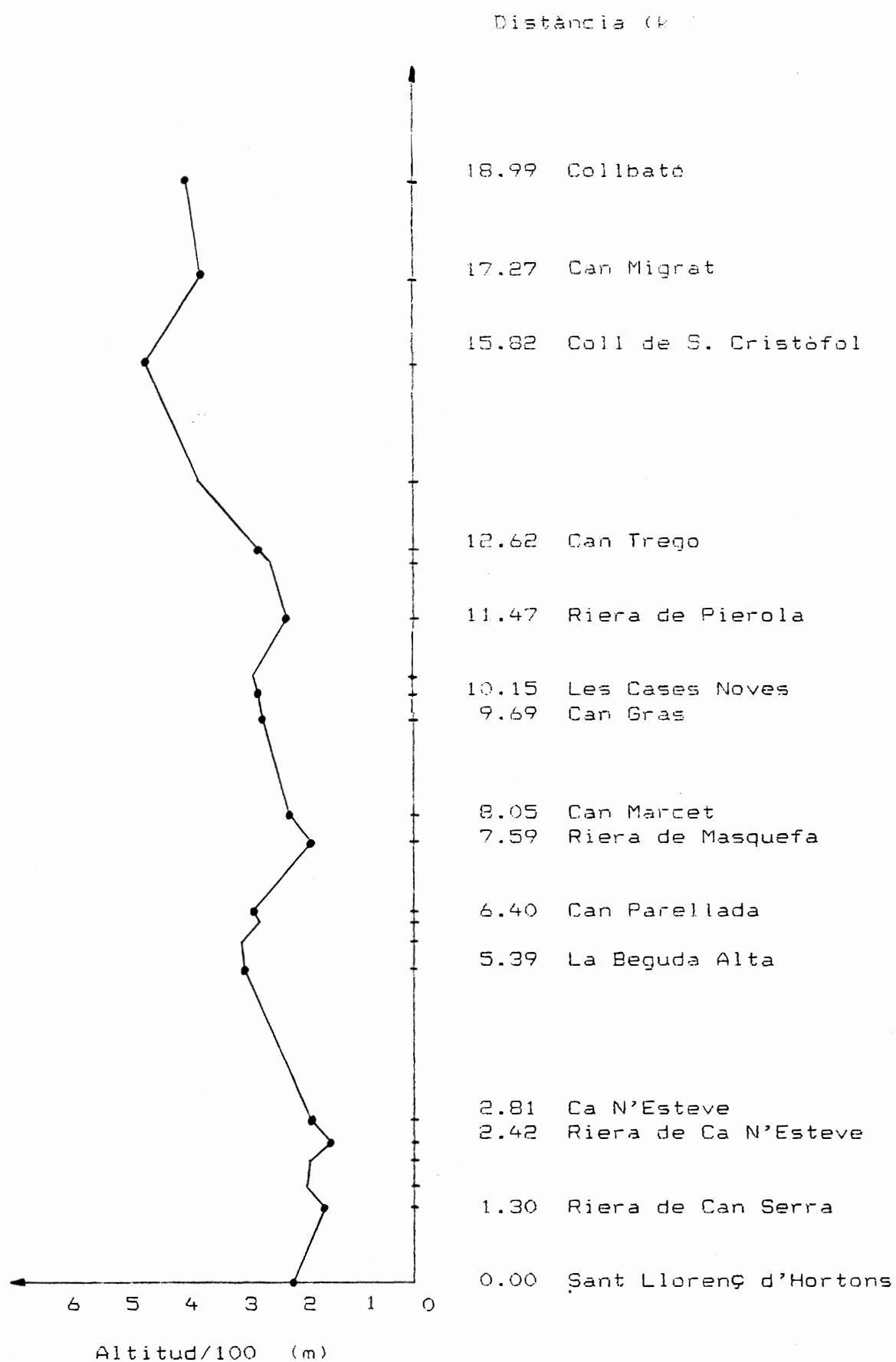
=====

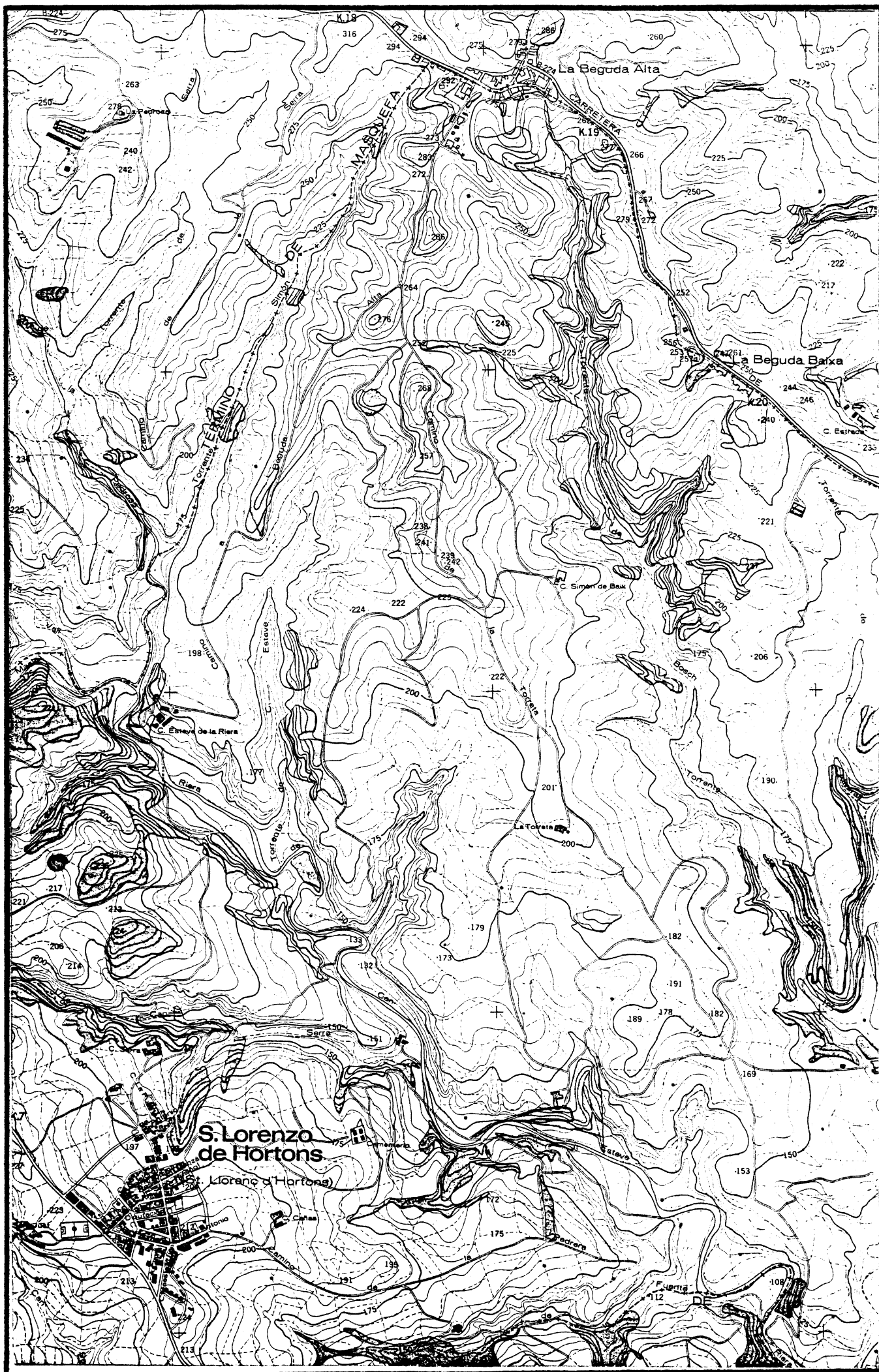
BIBLIOGRAFIA

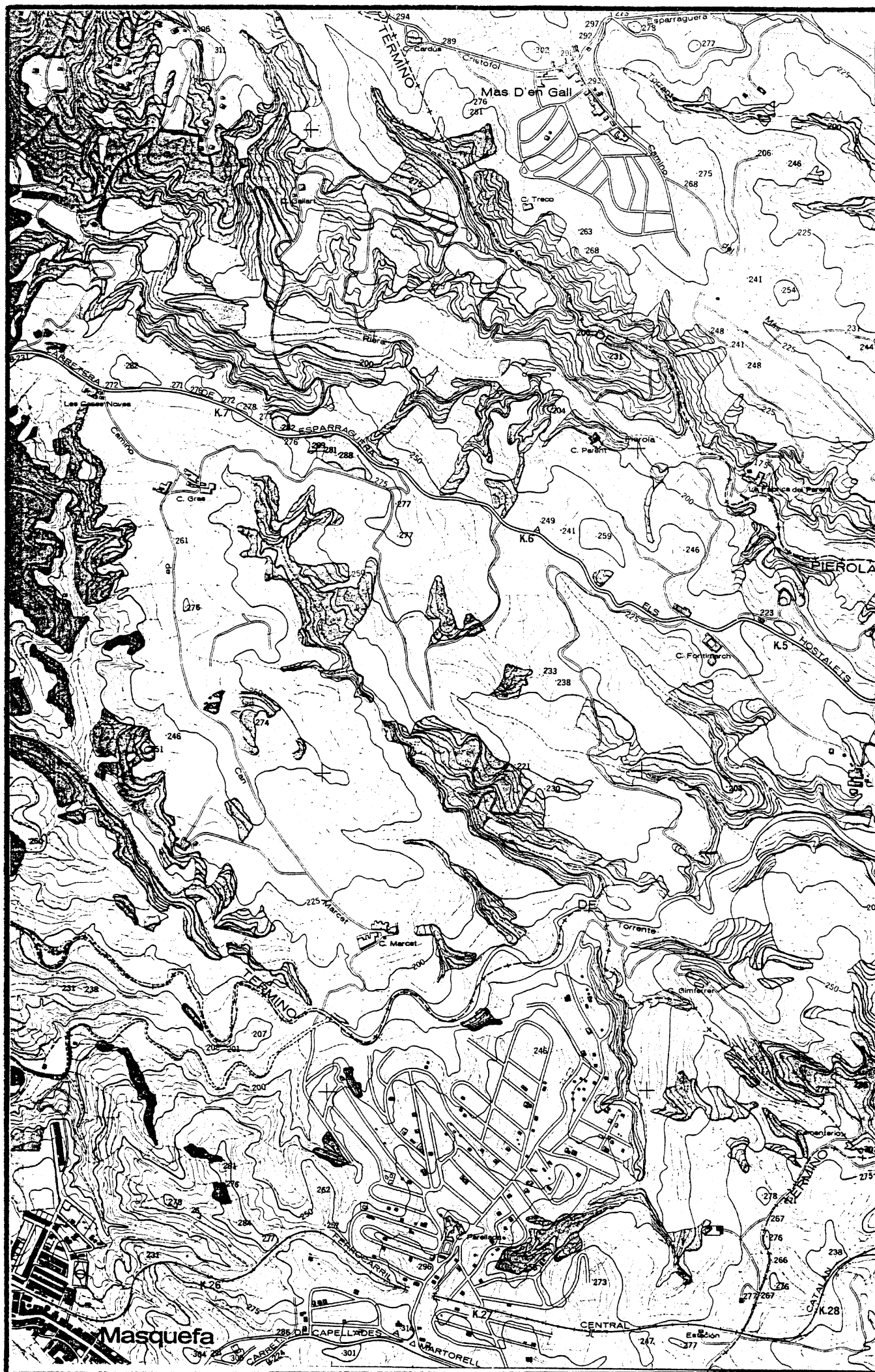
- ** Gran Geografia Comarcal de Catalunya.
Volum 5. El Penedès i l'Anoia.
Volum 8. El Barcelonès i el Baix Llobregat.
Fundació Enciclopèdia Catalana.
- ** Gran Enciclopèdia Catalana.
- ** Costumari Català. El Curs de l'any.
J. Amades
Salvat editors i Edicions 62.
- ** Material lliurat a la XIV Marxa d'Orientació per Descripció de la Talaia. (22/3/87).
- ** Notes d'En Joan Virella.
- ** Cartografia de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i de la Diputació Provincial.
Escala 1 : 10.000 amb reducció de fotocòpia del 65%.
- ** Dibuixos d'En Bernat Salvador.

Agustí Poch, novembre 1987

PERFIL APROXIMAT DE L'ETAPA

84.692
422.29

